

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/701
Toplantı Tarihi/Sayısı : 3.9.2024/50
Karar Numarası : 2024/869
Başvuran : İ. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Tarsus 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Kurum personelinin baskı, hakaret ve tehditlerine maruz kaldığı, darp edildiği ve darp raporu almasının engellendiği, dosyasında gizli kalması gereken cinsel yöneliminin ifşa edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Barındırıldığı Kurumda başta revirde görevli memurlar olmak üzere Kurum personelinin baskı, hakaret ve tehditlerine maruz kaldığını,

b. Darp edildiğini ve vücudunun belirli bölgelerinde morluklar oluştuğunu, darp raporu almasının engellenip delillerin yok edildiğini, içeriği gerçeği yansıtmayan tutanak düzenlenip kendisine iftira atıldığını, Kurum idaresinin konu hakkında sessiz kaldığını,

c. Dosyasında gizli bilgi kalması gereken eşcinsel yöneliminin revir personeli tarafından ifşa edilerek Kuruma yayıldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Tarsus 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 12/4/2022 tarihinde sevk için gittiği Tarsus Devlet Hastanesinde hekimi ve kolluk kuvvetlerini tehdit ettiği,

b. Başvuranın Kurum hekimine muayene olduğu sırada Kurum hekiminin başvurana işleminin bittiğini ve çıkabileceği söylemesi üzerine doktorun bu söylemini kendisini aşağılamak olarak algılayarak Kurum hekiminin üstüne yürüyüp tehdit ettiği, bu esnada başvuranın kendisine ve Kurum personeline zarar vermemesi adına müdahalede bulunularak sakinleştirilmeye çalışıldığı,

c. Muayene bekleyen diğer mahpusların işlemlerinin tamamlanması adına muayenesi tamamlanan başvurana *çıkabilirsin* denmesi nedeniyle başvuranın söz konusu iddialarda bulunduğu, herhangi darp eyleminin söz konusu olmadığı,

ç. Başvuranın eşcinsel yönelimine ilişkin Ulusal Yargı Ağı Projesine (UYAP) kayıtlı herhangi bir raporunun bulunmadığı, başvuru yaptığı tarihe kadar Kurum tarafından konunun bilinmediği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

d. Başvuranın söz konusu iddialarının gerçeği yansıtmadığı, başvuranın Kurumdan nakil olabilmek için Kurumu aşağılayıcı tavırlar içerisinde bulunduğu ve görevli memurlara iftira attığı,

e. Başvuranın dilekçe gönderdiği tarihte iyi halli olmaması nedeniyle kendi isteği ile nakil talebinde bulunamadığı ve Kurum tarafından farklı bir ceza infaz kurumuna nakledilebilmek için söz konusu iddialarda bulunduğu belirtilmiştir.

4. Başvuran tarafından yasal süre içerisinde Kurumumuza yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur. ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve

kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuran; Kurum personelinin baskı, hakaret ve tehditlerine maruz kaldığını, darp edildiğini ve darp raporu almasının engellendiğini, dosyasında gizli kalması gereken cinsel yöneliminin Kurum personeli tarafından ifşa edildiğini iddia etmekle birlikte muhatap Kurum tarafından herhangi darp eyleminin söz konusu olmadığı, başvuranın eşcinsel yönelimine ilişkin UYAP sistemine kayıtlı herhangi bir raporunun bulunmadığı, söz konusu iddiaların gerçeği yansıtmadığı, başvuranın başvuru dilekçesini gönderdiği tarihte iyi halli olmaması nedeniyle kendi isteği ile nakil talebinde bulunamadığı ve Kurum tarafından farklı bir ceza infaz kurumuna nakledilebilmek için söz konusu iddialarda bulunduğu belirtilmiştir.

13. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), "*makul şüphe bulunmaması*" ya da "*bütün makul kuşkunun ötesinde*" şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161)

14. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvuran tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin Kaya*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

15. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 22/1/2007 tarihinde Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konusu ile yayımlanan 45/1 No.lu Genelgenin "*Hükümlülerin Kendi İstekleri ile Nakilleri*" başlıklı maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) *Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için; (...)* d) *İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması, (...)* gerekir."

16. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda özetle; muhatap tarafından başvuranın dilekçe tarihi itibarıyla iyi halli olmadığı, bu sebeple nakil talebinde bulunamayan başvuranın Kurum tarafından naklinin gerçekleştirilmesi için Kuruma çeşitli iftiralar attığı belirtilmiş; başvurana ait disiplin cezalarına ilişkin liste incelendiğinde başvuranın farklı tarihlerde çeşitli disiplin cezaları aldığı görülmüştür. Keza -Kurumumuz tarafından başvuranın başvurusuna ilişkin kayda alınan tarih 4/4/2023 olmakla birlikte- başvuranın başvuru dilekçesine ait tarihin 3/4/2023 olduğu, başvuranın 30/3/2023 tarihinde Disiplin Kurulu kararı ile disiplin cezası aldığı görülmüştür. Ayrıca İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 2/1/2023 tarihinde alınan dönem değerlendirme kararında başvuranın iyi halli olmadığına dair karar verildiği tespit edilmiştir.

17. Başvuranın Kurum personelinin baskı, hakaret ve tehditlerine maruz kaldığı, darp edildiği ve darp raporu almasının engellendiği, dosyasında gizli kalması gereken cinsel yöneliminin ifşa edildiği iddiaları muhatap Kurumun cevabi yazısı, başvurana ait disiplin cezaları ile başvuran hakkında alınan dönem değerlendirme kararı, 45/1 No.lu Genelge'nin ilgili hükmü ve konuya ilişkin içtihat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın

iddialarının somut delillerle desteklenmediği ve soyut nitelikte kaldığı anlaşılmış olup başvuranın açıkça dayanaktan yoksun iddialarının kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliđine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/9/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĐUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
ye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
ye

e-imzalıdır

nal SADE
ye

Ek: 2024/869 İ. A. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

10.09.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : İ. A.
Karar Numarası : 2024/869

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmenin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akışı takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>